

ІВАН ЖДАНОВІЧ

КУБІНСКАЕ ПАСОЛЬСТВА ПЕРАДАЛО Ё ДАР НАЦЫЯНАЛЬНАЙ
БІБЛІЯТЭЦЫ КНІГІ ХАСЭ МАРЦІ

Добрая нагода для сустрэчы сяброў

Чытачы ўжо знаёмяцца з кнігамі на іспанскай мове Edición Critica (“Крытычнае выданне”), зборам твораў паэта, празаіка, публіцыста, нацыянальнага героя Кубы Хасэ Марці (1853–1895). Гэта выданне — дар пасольства Рэспублікі Куба беларускаму народу. Першыя 9 з 28 тамоў нядаўна ўрачыста перадаў у фонды бібліятэкі Надзвычайны і Паўнамоцны Пасол у Рэспубліцы Беларусь Амар Сенон Медзіна Кінтэра.

У Беларусі, на постсавецкай прасторы, вядома ж, даўно ведаюць творчасць Хасэ Марці, цікавяцца жыццём Кубы. Помніцца, у пачатку 80-х га-

доў у Беларусі праходзіў маладзёжны фестываль савецка-кубінскай дружбы. Прадстаўнікоў Кубы сустракалі ў Брэсце, і тады госці з-за акіяна былі шчыра здзіўлены, убачыўшы ў школьным музеі шмат цікавых экспанатаў аб сваёй і іншых лацінаамерыканскіх краінах. Створаны энтузіястамі цэнтр лацінаамерыканскай культуры працуе і ў Гомелі. Дарэчы, некаторыя яго матэрыялы перададзены ў Цэнтр лацінаамерыканскай культуры імя Сімона Балівара — ён адкрыты ў Мінску ў сярэдзіне красавіка пад эгідай пасольства Венесуэлы ў Беларусі. А мне ўпершыню раскажаў пра свайго куміра Хасэ Марці чорнавалосы, усмешлівы

балівіец Люсіо: мы разам вучыліся на факультэце журналістыкі ў Ленінградскім дзяржуніверсітэце, жылі ў студэнцкім інтэрнаце. Кніга выбраных твораў Хасэ Марці, у цвёрдай шэрай вокладцы, была ў Люсіо заўсёды пад рукой, на паліцы над рабочым сталом.

Несумненна, асабістых кантактаў на ўзроўні народнай дыпламатыі паміж беларусамі і кубінцамі — сотні. Іх падтрымлівае і таварыства дружбы “Беларусь–Куба”, якому ў наступным годзе споўніцца 40 гадоў. А на ўрачыстасць з нагоды перадачы кніг Нацыянальнай бібліятэцы, арганізаваную кубінскім пасольствам, разам з кіраўнікамі і прадстаўнікамі дыпламатычных місій былі запрошаны і беларускія сябры грамадзян Вострава Свабоды. Дарэчы, намеснік міністра культуры Беларусі Віктар Кураш, прымаючы каштоўны дар ад кубінскага пасольства, з цеплынёй успомніў час, калі вучыўся разам з кубінскімі студэнтамі на філасофскім факультэце Беларускага дзяржуніверсітэта. “Яны былі добрымі таварышамі, вельмі гасціннымі і працавітымі, шчырымі і эмацыянальнымі. Памятаю іх усіх, іх імёны і прозвішчы і спадыняюся, што мы яшчэ сустрэнемся,” — сказаў В.Кураш.

Безумоўна, перадача кніг Хасэ Марці стала добрай падставай для сустрэчы сяброў. Зрэшты, любая з’ява культуры тым і каштоўная: яна дапамагае людзям лепш разумець адзін аднаго, наладжваць адносіны нават паміж далёкімі краінамі. У чым жа каштоўнасць дару, перададзенага кубінцамі ў Нацыянальную бібліятэку? Пасол Амар Сенон Медзіна Кінтэра, выступаючы на дыямоніі, растлумачыў, што гэта выданне шырокае па тэматыцы, паколькі рознабаковыя былі і інтарэсы Хасэ Марці. “Мы, кубінцы, з дзяцінства маем вельмі блізкія адносіны з гэтым чалавекам: гэта ж наш нацыянальны герой, і практычна ва ўсіх нашых навучальных установах ёсць бюсты Марці, яго творы. Многія прэзідэнты і кіраўнікі дружалюбных Кубе краін, у тым ліку і Аляксандр Лукашэнка, узнагароджаны ордэнам Хасэ Марці, гэта вышэйшая ўзнагарода Кубы”, — сказаў пасол. 28 тамоў, якія цяпер выдаюцца, уключаюць як рукапісы, так і вялікі друкаваны матэрыял: хронікі, журналістскую карэспандэнцыю, артыкулы, нарысы, звароты.

Ёсць у кнігах і біяграфія аўтара, расказваецца пра яго жыццё і дзейнасць. Апублікаваны паэмы, навелы, творы для тэатра, пісьмы, тэксты публічных выступленняў, маніфестаў. Увайшлі ў выданне нават асобныя прысвячэнні, чарнавікі, сшыткі для нататак, фрагменты твораў, а таксама няпоўныя анатацыі, пераклады і малюнкi.

Цікавая для чытачоў і прадстаўленая ў паралельнай храналогіі гісторыя Кубы, Іспаніі, Лацінскай Амерыкі і Злучаных Штатаў. Дарэчы, кубінец Хасэ Марці пабываў у Мексіцы, Гватэмале, дзесяць гадоў пражыў у Венесуэле, бачыў іншыя краіны Лацінскай Амерыкі і свету — і ўсё ж вярнуўся на Радзіму. І не выпадкова адзін з удзельнікаў цырымоніі вобразна назваў кнігі “бясцэнным вопытам жыцця патрыёта”. Ёсць у іх інфармацыя пра найбольш важныя тэндэнцыі, філасофскія школы, асвятляюцца асобныя “паваротныя моманты” розных грамадскіх працэсаў, расказваецца пра тых ўзоры кубінскай і сусветнай культуры, якія паўплывалі на фарміраванне сучаснага свету і яго ідэйнае напаўненне. Кубінцы і дагэтуль вучацца ў Марці “тонкаму ўспрыняццю” праблем і асаблівасцяў іншых народаў. У тамах, перададзеных Нацыянальнай бібліятэцы, ёсць, да прыкладу, копія пісьма Хасэ Марці Льву Талстому — арыгінал захоўваецца ў Яснай Паляне. У ім ідзе размова пра сербаў, мастацтвам якіх, убачаным на адной з выстаў у Парыжы, ён быў вельмі ўражаны. “Вядомы Марці і як літаратар, ён тварыў у розных жанрах, у тым ліку і як паэт, драматург, — адзначыў пасол. — Гэта адзін з заснавальнікаў вядомага ў літаратуры, мастацтве руху мадэрнізму, прыхільнікі якога імкнуліся наблізіцца да рэальнасці, гаварыць мовай, зразумелай для шырокага кола людзей. А бачачы суровую рэальнасць у краінах Лацінскай Амерыкі, ён развіваў ідэі Сімона Балівара, гэта значыць ідэі незалежнасці, адзінства народаў нашага кантынента, ідэалы гуманізму, пратэставаў супраць рабства і ўсімі сіламі змагаўся за яго адмену”.

“У 28 тамах сабрана ўсё напісанае Хасэ Марці, што заблагі знайсці кубінцы да сённяшняга дня, — падкрэсліў Амар Сенон Медзіна Кінтэра. — І матэрыялы, прысвечаныя Лацінскай Амерыцы, — добрая база для знаёмства людзей уся-

го свету з нашай гісторыяй і культураў. Творы Марці перакладзены на многія мовы, у тым ліку і рускую. Спадзяюся, будуць яны надрукаваны і па-беларуску. А яшчэ, на мой погляд, наўнасць такога выдання ў Беларусі — добры стымул для перакладчыкаў, каб знаёміць і іспанамовных чытачоў з творамі беларускіх аўтараў”. Пасол выказаў задавальненне тым, што з вялікім клопатам і любоўю састаўленае выданне будзе захоўвацца ў прыгожым будынку-алмазе Нацыянальнай бібліятэкі, “у гэтым творы мастацтва, які натхняе, які некаторыя з прэзідэнтаў лацінаамерыканскіх краін хацелі б забраць з сабою”.

Намеснік міністра культуры Беларусі Віктар Кураш сардэчна падзякаваў паслу за падарунак. Ён нагадаў, што дыпламатычныя адносіны паміж Беларуссю і Кубай устаноўлены ў 1992 годзе і сувязі паміж краінамі ўмацоўваюцца. На ўзроўні ўрадаў прынята больш за 15 пагадненняў, якія збліжаюць нас у розных сферах:

гандаль, культура, асвета... Асабліва актыўнічалі кантакты пасля візіту Прэзідэнта Аляксандра Лукашэнкі на Кубу ў 2000 годзе: тады быў падпісаны двухбаковы дагавор аб дружэлюбных адносінах і супрацоўніцтве. Цяпер паміж творчымі людзьмі Беларусі і Кубы наладжаны актыўны абмен вынікамі сваёй дзейнасці. Да прыкладу, беларускія музыканты выконваюць творы кампазітараў Кубы. Віктар Кураш назваў перадачу кніг Хасэ Марці важным крокам на шляху ўмацавання дружэлюбных адносін, бо “мы адзін аднаму цікавыя ў шматаблічнасці культур. Чым больш адзін пра аднаго ведаем — тым мацнейшыя

будуць кантакты”. На цырымоніі выступілі студэнты Мінскага дзяржаўнага лінгвістычнага ўніверсітэта, якія прачыталі творы Хасэ Марці спачатку на рускай, а потым на іспанскай мове. А навучэнцы адной з музычных школ Мінска заслужылі бурныя апладысменты, натхнёна іграючы на беларускіх цымбалах кубінскую музыку.

Дырэктар Нацыянальнай бібліятэкі Беларусі Раман Матульскі сардэчна падзякаваў Амару Сенону Медзіна Кінтэра за падарунак. “Праз гэтыя кнігі больш даведаюцца пра Кубу не толькі беларусы, але і грамадзяне іншых краін, якія вучацца ў нас, — сказаў ён. — А веды — добрая падстава для развіцця турызму, бізнесу, кантактаў эканамічных і палітычных. Прычым менавіта друкаваныя выданні даюць большае ўяўленне, уражанне аб краіне: электронныя ім у гэтым саступаюць”. У знак падзякі Раман Матульскі

перадаў кубінцам “часцінку Нацыянальнай бібліятэкі” — кампакт-дыск з разнастайнымі матэрыяламі пра яе, а таксама энцыклапедычны том пра сучасную Беларусь. Іх прыняў намеснік міністра знешняга гандлю і замежных інвестыцый Кубы Рыкарда Герэра Бланка, які прысутнічаў на цырымоніі. І кубінскі пасол таксама атрымаў сімвалічны падарунак — нядаўна выдадзены альбом, прысвечаны бібліятэцы.

Цырымонія ў Нацыянальнай бібліятэцы — прыкметная веха на шляху культурнага супрацоўніцтва Беларусі і Кубы. Развіваецца яно і ў эканамічнай сферы. Дарэчы, намеснік міністра знешняга гандлю і замежных інвестыцый Кубы Рыкарда Герэра Бланка ў той момант знаходзіўся ў Мінску з дзелавым візітам: ён узначальвае кубінскую частку беларуска-кубінскай камісіі па гандлёва-эканамічным супрацоўніцтве. І на наступны дзень дыялог, пачаты дзякуючы кнігам Хасэ Марці, прадоўжыўся: на пасяджэнні камісіі абмяркоўваліся перспектывыя напрамкі двухбаковага гандлёва-эканамічнага і навукова-тэхнічнага супрацоўніцтва Беларусі і Кубы.